

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Réseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

ДОКЛАД

Проектен екип

„Разработване на минимални съдебни стандарти”

2010 – 2011

Европейска мрежа на съдебните съвети

1. Въведение.-

Error!

Bookmark not defined.

1.1. Общи бележки.- _____ Error! Bookmark not defined.

1.2. Докладът _____ Error! Bookmark not defined.

1.3. Въпросникът _____ Error! Bookmark not defined.

2. Предложение за минимални стандарти относно набирането, подбора, назначаването и (където е релевантно) повишението на членове на съдебната власт.- _____ *Error! Bookmark not defined.*

2.1. Минимални стандарти за набиране, подбор, назначаване и (където е релевантно) повишение на членове на съдебната власт.- _____ Error! Bookmark not defined.

2.2 Минимални стандарти относно компетнтния орган, който взема решение по набирането, подбора, назначаването и (където е релевантно) повишението на членове на съдебната власт.- _____ Error! Bookmark not defined.

3.Предложения за минимални стандарти за обучение на съдебната власт.- _____ *Error! Bookmark not defined.*

3.1. Минимални стандарти във връзка с ролята на началното съдебно обучение в процедурата по подбор/назначаване на членове на съдебната власт.- __ Error! Bookmark not defined.

3.2. Минимални стандарти във връзка с ролята на продължаващото съдебно обучение при повишението или специализацията на членове на съдебната власт.-Error! Bookmark not defined.

3.3. Минимални стандарти във връзка с характера (задължителен или доброволен) на съдебното обучение (както на първоначалното, така и на продължаващото).- _____ Error! Bookmark not defined.

4. Предложения за минимални стандарти във връзка с официалното одобряване или приемане на кодекс или правила или принципи в областта на съдебната етика.- _____ *Error! Bookmark not defined.*

ДОКЛАД

Екип по Проект „Разработване на минимални съдебни стандарти”

1. Въведение

1.1. Общи бележки

Проектният екип „Разработване на минимални съдебни стандарти” бе създаден от Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС) през м. октомври 2010 г. в резултат от изпълнението на плана за периода 2010-2011 г., одобрен от Общото събрание, проведено в Лондон на 2-4 юни 2010 г. Членовете на Проектния екип включват представители на 13 държави-членки: Белгия, България, Англия и Уелс, Франция, Унгария, Ирландия, Италия, Литва, Нидерландия, Полша, Румъния, Шотландия и Испания, както и представители на 5 държави-наблюдателки: Австрия, Финландия, Люксембург, Норвегия и Швеция. Работната група бе председателствана и координирана от съдия Антонио Монсерат Куинтана, член на Генералния съдебен съвет на Испания.

Проектният екип бе създаден като нов Проектен екип на ЕМСС, но в продължение на работата, извършена от бившата Работна група на ЕМСС, Работната група по Взаимно доверие, в съответствие със заключенията и предложенията, направени от нея в нейния Доклад и Препоръки от 2009-2010 г. На основата на представянията от експертите по време на заседанията на работната група, на отговорите на въпросника и дискусиите в работните срещи, Работната група по Взаимно доверие, изготви серия заключения, които включват, освен други, и следните:

1. Съдебната власт в Европа трябва да разбере и приеме своята роля и отговорност за разработване на минимални стандарти за съдебния сектор. ЕМСС трябва да разработи комплект от представителни стандарти.
2. Съдебните системи в Европа трябва също така да бъдат подготвени, за да предприемат следващата стъпка за оценяване на съответствието с тези минимални

стандарти. Тези общи минимални стандарти и тяхната оценка ще допринесе за взаимно доверие. Съдебните съвети чрез ЕМСС трябва да поемат лидерството в това (когато е необходимо и в сътрудничество с други).

3. Темите, които трябва бъдат изведени на преден план, наред с други, са компетенции/критерии за съдебни назначения, съдебно обучение; ред за информиране; съдебна етика (деонтология). Процесът на разработване на тези общи стандарти е също цел сам по себе си. Оценката на тези стандарти трябва да бъде на основата на диалога и реципрочността на препоръките, заявени по-горе.

Докладът на Работната група по Взаимно доверие също така съдържа някои предложения за бъдещи действия от ЕМСС, включително:

1. ЕМСС следва да разработи комплект от представителни минимални стандарти за съдебния сектор.
2. ЕМСС следва да проучи приложимостта на оценяването на съответствието с тези минимални стандарти. Тези стандарти следва да бъдат оценявани на основата на диалога и реципрочността.

За целите на изработването на настоящия доклад и приложението към него (въпросника) Проектният екип проведе начална среща в Льовен на 11-12 октомври 2010 г. (заедно с други Проектни екипи, създадени от Европейската мрежа на съдебните съвети, в резултат от плана за изпълнение за периода 2010-2011 г.) и три допълнителни срещи: В Брюксел – на 13 декември 2010 г., в Мадрид – на 18 февруари 2011 г. и в Барселона – на 11 април 2011 г.

По време на началната среща, членовете на Проектния екип обсъдиха целите на проекта и методологията, която ще бъде следвана. Бе договорено, че отсъствието на взаимно доверие в съдебната власт на различните европейски държави, произтичащо от липсата на разбиране на минималните стандарти, прилагани от всяка страна при подбора или назначаването на съдии и/или прокурори (т.е. приемане в съдебната власт), в съдебното обучение (както начално, така и продължаващо) и по отношение на съдебната етика, бе основният проблем, който оправдава целите на Проекта. Членовете на Проектния екип също така се договориха да опишат основната цел на Проекта като идентификацията на

„комплект от съответни минимални стандарти за съдебния сектор в областта на компетенции/критерии за съдебни назначения, съдебно обучение и съдебна етика, за да се направи възможно тези минимални стандарти да бъдат оценени впоследствие”, което ще доведе до „увеличаване на взаимното доверие между съдии от различни юрисдикции в рамките на ЕС като принос за постигането на обща европейска съдебна култура.”

Що се отнася до методологията и дейностите, които да бъдат предприети от Проектния екип, бе решено тези дейности да бъдат структурирани по следния начин:

- 1) Събирането на информация от съдебните съвети, представени в работната група и от други членове и наблюдатели на ЕМСС.
 - 2) Анализ на информацията, събрана по отношение на всяка от тези основни теми, с които се занимава работната група.
 - 3) Компиляция на минимални стандарти и предложения за това какви минимални стандарти биха били желани.
 - 4) Дискусии по време на няколко срещи на Проектния екип по събраната от Съдебните съвети информация. Дискусиите следваше да бъдат провеждани на всяка от срещите на Проектния екип и преди всичко следваше да се занимават със стандарти за съдебни назначения, а след това със стандарти за съдебно обучение и накрая със стандарти, касаещи съдебната етика.
 - 5) Подготовката на доклад за констатациите и предложенията на Проектния екип.
- Проект на Проектен фиш, произтичащ от дискусиите на Проектния екип бе представен от координатора на работната група, съдия Антонио Монсерат, по време на пленарната сесия на Проектните екипи, проведена във вторник следобед на 12 октомври 2010 г.

Докладът ще бъде представен на Общото събрание на ЕМСС на 8-10 юни 2011 г.

1.2. Докладът

Целта на Доклада е да опише предложенията за минимални стандарти, отнасящи се до конкретните теми, предмет на анализ, които бяха дискутирани и договорени от членовете на Проектния екип по време на срещите, проведени в Брюксел, Мадрид и Барселона. Предложенията за минимални стандарти бяха систематизирани в три глави, в зависимост от темата, към която се отнасят.

Глава 2 описва минимални стандарти относно набирането, подбора и назначаването и (където е релевантно) повишението на членовете на съдебната власт. Предложенията в тази област бяха включени в два различни раздела. Първият раздел (2.1.) описва предложенията за минимални стандарти по критериите, компетенциите и реда за набиране, подбор, назначаване и (където е релевантно) повишение на членове на съдебната власт, като се отчитат двата основни вида процедури по набиране на членове на съдебната власт в европейските страни, които бяха идентифицирани от Проектния екип. Вторият раздел (2.2) съдържа предложения за минимални стандарти по отношение на компетентния орган, който взема решения по набиране, подбор, назначения и (където е релевантно) повишение на членове на съдебната власт. Предложенията за минимални стандарти по тази тема се опитват да избегнат и да се препокриват с целите на други проекти, изпълнявани понастоящем от ЕМСС, по-специално от Проектния екип по Съдебните съвети.

Глава 3 на Доклада обяснява предложенията за минимални стандарти в областта на съдебното обучение, които бяха систематизирани в три раздела: минимални стандарти относно ролята, възложена на началното съдебно обучение при процедурата по подбор/назначаване на членове на съдебната власт (3.1); минимални стандарти относно ролята, възложена на продължаващото съдебно обучение при повишението и специализацията на членове на съдебната власт (3.2) и минимални стандарти по въпроса дали съдебното обучение (както начално, така и продължаващо) трябва да бъде задължително или доброволно. Тази глава на Доклада също така съдържа някои общи бележки, подчертаващи важността на

съдебното обучение и някои общи разсъждения по отговорните институции за осигуряване на съдебно обучение.

Предложенията за минимални стандарти в областта на съдебната етика са включени в Глава 4 на Доклада. Като се има предвид фактът, че докладът, озаглавен „Съдебна етика – принципи, ценности и качества”, изготвен от Работната група по Съдебна етика на ЕМСС 2009-2010 г. и одобрен с Лондонската декларация, приета от Общото събрание на ЕМСС през м. юни 2010 г. сам по себе си представлява комплект от минимални стандарти относно същността на съдебната етика, който може да бъде приет и споделян от всички членове и наблюдатели на ЕМСС като базови ръководни принципи в тази област, работата на Проектния екип бе фокусирана върху необходимостта или възможността за официално одобрение или приемане на комплект, наръчник или кодекс от принципи или правила относно съдебната етика.

Работата на Проектния екип бе започната със съзнанието, че взаимното доверие между съдиите от различни европейски страни може да бъде подкопано от липсата на разбиране на минималните стандарти, прилагани от всяка държава при подбора и назначаването на съдии (т.е. приемане в съдебната власт), в съдебното обучение (както начално, така и продължаващо) и по отношение на съдебната етика. Членовете на Проектния екип също така са убедени, че приемането на минимални стандарти в тези области ще подпомогне развиването на независими Съдебни съвети, ще насърчи своевременността и ще популяризира публичното доверие както в националните, така и в транснационалните съдебни институции, увеличавайки в същото време взаимното доверие между съдиите от различни юрисдикции в рамките на ЕС като принос в постигането на обща европейска съдебна култура.

По някои конкретни теми обаче, предмет на анализа на Проектния екип, не стана възможно да се постигне пълно съгласие по предложенията за минимални стандарти, тъй като практиката на различни страни или юрисдикции в това отношение значително се различава. Това е случаят, например, който се отнася до въпроса за психологическата оценка на кандидатите за съдебната власт в

контекста на процедурата по набиране и подбор (практика, следвана в някои държави като Австрия, Румъния или Нидерландия, макар и с различен обхват и подход в зависимост от юрисдикцията), нивото на конфиденциалност, прилагано в рамките на процеса по набиране, подбор или повишение, включително ред за публични изслушвания на кандидатите, които кандидатстват за съдебно назначение или повишение, или задължителния характер на последващото съдебно обучение, свързано с дисциплинарната отговорност на съдиите, които не преминават каквото и да е задължително продължаващо съдебно обучение. По всички тези случаи в доклада не бяха включени нито конкретни предложения за минимални стандарти по спорните въпроси, нито бяха изготвени никакви по-гъвкави предложения, така че да бъдат отразени различните подходи, които се прилагат в държавите, представени в Проектния екип.

1.3. Въпросникът

За да обсъди и да направи предложения за минимални стандарти, Проектният екип реши да събере информация относно съответните национални стандарти в областта на компетентността/критериите за съдебни назначения, съдебно обучение и съдебна етика от Съдебните съвети, представени в Проектния екип и от други членове и наблюдатели на ЕМСС. Информацията бе събрана чрез въпросник, покриващ редица теми, на които отговориха членовете на Проектния екип и други членове и наблюдатели на ЕМСС. Отговорите на въпросника и допълнително предоставената документация, бяха събрани в доклад по въпросника (където информацията, предоставена от всяка страна, е систематизирана по основни теми) и в приложение към въпросника (където информацията и предоставените допълнителни документи, са систематизирани по азбучен ред). И двата документа се считат за анекси към настоящия Доклад на Проектния екип.

Въпросникът предоставя подробна информация за националните стандарти, отнасящи се до различните теми, предмет на анализ и последващи предложения за минимални стандарти от Проектния екип. Информацията се отнася до три основни теми, анализирани от Проектния екип (набиране, подбор, назначаване и – където е релевантно – повишение на членове на съдебната власт; съдебно обучение и съдебна етика) и отговаря на следните въпроси:

- a) Стандарти, прилагани във всяка правна система (относно критерии и компетентност на кандидатите) за набиране, подбор, назначаване и (където е релевантно) повишение на членове на съдебната система.
- b) Компетентният орган на всяка правна система, който взема решения по набирането, подбора, назначенията и (където е релевантно) повишението на членове на съдебната власт.
- c) Ролята, възложена във всяка правна система, на началното съдебно обучение в процеса на подбор/назначаване на членове на съдебната власт.
- d) Ролята, възложена във всяка съдебна система, на продължаващото съдебно обучение при повишението или специализацията на членове на съдебната власт.
- e) Естеството (доброволен или задължителен) на началното и продължаващото обучение за членове на съдебната власт във всяка правна система.
- f) Дали съответният Съдебен съвет официално е одобрил или публикувал кодекс или комплект правила или принципи в областта на съдебната етика.
- g) Последствия, предвидени в случай на нарушаване на тези правила или принципи, що се отнася до напр. дисциплинарни мерки, включително по-сериозни мерки в случаите на груби нарушения.
- h) Доколко препоръките и заключенията, направени в Доклада 2009-2010 на Работната група по Съдебна етика на ЕМСС, са приложени от съответния Съдебен съвет.

Въпросникът съдържа детайлна информация по тези основни теми, включително описание на текущия статут във всяка държава, а в някои случаи на вече предприетите съответни инициативи в областите, предмет на анализ, предоставяйки по този начин преглед на положението в участващите страни. Независимо от това, целта на Въпросника е основно да бъде ръководство – лесно

рефериране – за търсене на допълнителна информация, а не да бъде подробно сравнение на положението във всяка юрисдикция по всяка основна тема. Освен това, някои материали съдържат детайлна информация по статута във въпросната държава, докато други са пропуснали да дадат информация по темата. В резултат от това материалите по всеки въпрос в Регистъра са различни по стил, дължина и брой. Когато Въпросникът се чете, читателят трябва да има предвид че фактът, че някои членове са пропуснали да предоставят информация по даден въпрос във Въпросника, не означава, че въпросната държава няма регулация или политика, сходна на тази, описана в материалите на другите държави. Допълнителна и по-задълбочена информация относно темите, предмет на анализ от Проектния екип, може да бъде предоставена чрез националните институции (Съдебни съвети, съдебна администрация и министерства на правосъдието). От друга страна, имайки предвид, че целта на ЕМСС е да споделя опит между членове и наблюдатели, Проектният екип изказва предположение, че Въпросникът би могъл да бъде допълнен с информация от членове и наблюдатели на ЕМСС, които все още не са отговорили, както и да се актуализира от отговорилите страни на регулярна основа.

2. Предложения за минимални стандарти относно набирането, подбора, назначението и (където е необходимо) повишението на членове на съдебната власт.-

2.1. Минимални стандарти за набиране, подбор, назначение и (където е релевантно) повишение на членове на съдебната власт.-

В резултат от дейностите на Екипния проект бяха идентифицирани две основни групи процедури по набиране за членове на съдебната власт в европейските страни. Набирането на съдии в юрисдикции на общото право (Англия и Уелс, Шотландия, Ирландия) и в някои скандинавски страни (като Норвегия,

Финландия или Швеция) като цяло се прави от кръга на опитни практикуващи юристи (адвокати, прокурори, някои категории държавни служители и т.н.).

От друга страна, европейските континентални страни в съответствие с традицията на континенталното право (например Италия, Испания, България, Румъния или Австрия) като цяло набират голям брой от съдиите сред млади хора, завършили право, без никакъв предварителен професионален опит чрез конкурсен изпит, организиран на национално или регионално равнище, обикновено последван от задължителен период на встъпително обучение, което е част от процеса по набиране и подбор и в повечето случаи съдържа период на стаж в съдилищата.

Работата на Проектния екип идентифицира редица европейски държави, които комбинират двете основни процедури на съдебното набиране – подбор на съдии сред младите завършили право (обикновено за младши съдебни постове) и сред опитни професионални юристи с предишен период на практикуване (често определен със закон), които обикновено се назначават на висши постове в съдебната система. Такъв например е случаят в Нидерландия, Белгия, България, Унгария и до известна степен – в Испания.

Независимо от това, въпреки процедурата по набиране, нуждата да се поддържа публично доверие в съдебната власт, наред с факта, че източникът на легитимността и авторитета на съдебната власт в Европа не е представително демократично назначение, налага всяка система за набиране, подбор и назначаване на съдии да бъде независима от политическо влияние, безпристрастна по отношение на процедурите за подбор, отворена за всички подходящо квалифицирани кандидати и прозрачна по отношение на публичния контрол. С други думи, всяка система за набиране, подбор и назначаване на съдии трябва да бъде независима, безпристрастна, отворена и прозрачна.

Назначаването на всеки съдебен пост трябва да се основава само на качества и способности. Освен това е важно, обществото като цяло, а така също и кандидатите, да знаят какви са качествата, по които последните ще бъдат оценявани, когато се определя дали те имат достатъчно качества, за да бъдат назначени. Това изисква ясно дефиниран и публикуван комплект от качества за

подбор, по който кандидатите би следвало да бъдат оценявани на всички етапи на процедурата по назначаване. Качествата за подбор трябва да включват високи интелектуални умения и такива за общуване, както и подходящо отношение към работата и способността на кандидата да се изразява. Интелектуалните изисквания следва да съдържат адекватни културни и правни познания, аналитични качества и способност за независими преценки. Освен това, кандидатът следва да притежава необходимата лична квалификация, като способност да поема отговорност при изпълнение на задълженията си и вземането на решение, самообладание, независимост, убедителност, чувствителност, общителност, почтеност, спокойствие и способност за сътрудничество.

Оценката на качествата на кандидатите може да бъде извършвана на основата на всякакъв професионален опит, натрупан преди приемането им на поста съдия, или, ако подборът е основан на публичен конкурс, при който не се изисква каквато и да е предишна професионална квалификация – чрез достатъчно дълъг период на обучение под ръководството на опитни съдии. Както формалният изпит или изпити, така и процедурата по подбор, която включва оценка и интервю с кандидатите следва да бъдат извършвани от независим съдебен орган по назначението. Оценката на кандидатите може също така да бъде базирана на доклади и коментари от професионални юристи (като практикуващи съдии, адвокатски съвети, правни общности и т.н.). В този смисъл действащите съдии до голяма степен са подходящи да коментират способностите на даден кандидат на основа на личното му представяне в съда, но всяка такава консултация трябва да бъде изцяло открита, безпристрастна и прозрачна. Становищата на всеки действащ съдия или Адвокатски съвет следва да бъдат базирани на съответните качества, да са дадени в писмен вид и да са на разположение за проверка, а не основани на лични предубеждения.

Когато това е релевантно (т.е. в онези юрисдикции, където това е също изискване за практикуващи юристи) кандидатите за съдебната власт следва да имат магистърска степен по право от акредитиран университет.

Макар че подборът на съдии винаги трябва да се основава на качества, всеки назначен на съдебен пост трябва да има добра репутация. Всяка държава трябва да има действащи системи, предназначени да проверяват дали всеки, избран да бъде назначен, е с добра репутация, т.е. че няма криминално досие, има добро име и така нататък. Кандидатът за съдебната власт не трябва да има криминално досие, освен ако то не се отнася до маловажни случаи на неправомерно поведение и маловажни престъпления, извършени преди определен брой години.

Всяка държава следва да има въведени писмени политики, предназначени да насърчават разнообразието в обхвата на лицата, избягвайки всякакъв вид дискриминация, макар че не е непременно необходимо да се прилага установяването на квоти *per se*. От друга страна, всеки опит да се постигне разнообразие при подбора и назначаването на съдии не следва да се извършва за сметка на основния критерий за качествата на кандидатите.

Цялата процедура по назначаване и подбор трябва да бъде открита за обществен контрол. Обществото има право да знае как се избират неговите съдии. По същия начин, неуспелият кандидат има право да знае защо той или тя не са назначени. Това предполага необходимостта от независимо оплакване или обжалване на процедурата, към която всеки неуспял кандидат може да прибегне, ако той или тя е убеден, че е бил несправедливо третиран по време на процедурата по назначаване. Органът с юрисдикция да се произнася по оплакване или обжалване от който и да е неуспял кандидат, трябва да може да проверява приложената процедура по назначаване и да определя дали е налице каквато и да е неправилно действие, демонстрирано към дадени кандидати.

В много европейски държави е общо разпространено правителството или държавният глава да играят роля при окончателното назначаване на членове на съдебната власт, особено за по-висшите постове в съдебната система. Участието на министър или на държавния глава само по себе си не противоречи на принципите за независимост, безпристрастност, откритост и прозрачност, ако тяхната роля при назначаването е ясно дефинирана и тяхната процедура по вземането на решение е ясно разписана. Така участието на правителството или на

държавния глава в процедурата по назначаване по никакъв начин не влияе върху принципите на независимост, откритост, безпристрастност и прозрачност ако те просто потвърждават решенията, взети в контекста на една независима процедура по подбор. В действителност, в някои европейски юрисдикции, участието на държавния глава в процедурата по назначаване се счита за израз на независимостта на съдиите от законодателната и изпълнителната власт. Когато правителството не е готово да изпълни назначението или препоръка, направена в хода на независимата процедура по подбор, то трябва да оповести това решение и ясно да заяви причината за решението.

Проектният екип също така идентифицира два основни модела, касаещи повишението на членове на съдебната власт в европейските юрисдикции. В много континентални държави в Европа съдебната професия се смята за професионална кариера и обикновено се прилага повишение на съдиите от по-ниски постове и рангове към по-високи съдебни позиции (до Върховен съд). За разлика от това в обичайното право и някои скандинавски страни, съдебната професия не се счита за професионална кариера поради факта, че съдиите се подбират от опитни, практикуващи юристи и обикновено се назначават на конкретен съдебен пост, който те заемат до пенсия. В тези юрисдикции повишението на съдии е рядко, въпреки че в някои изключителни случаи това може да се случи. Независимо от това, вече посочените фактори също следва да се прилагат към всеки модел за повишение на членове на съдебната власт, независимо от ролята, която той има в съдебната система. Процедурата по повишение следва да бъде независима, безпристрастна, открита и прозрачна. В тази връзка някои страни (напр. Испания) са въвели публични изслушвания, където кандидатите могат да демонстрират качества и програми, отнасящи се до позицията, за която кандидатстват. Обективната оценка на качеството на предишни съдебни решения, постановени от съдията, кандидатстващ за повишение, може да бъде важен фактор при всяка процедура за подбор при повишение, но никоя система за повишение на съдии не трябва да попада под критиката, че съдиите биват повишавани на основата на вероятните решения, които те ще бъдат призовавани да постановяват в бъдеще.

Единствените критерии за повишение трябва винаги да бъдат качествата и способностите, тъй като гражданите имат право да очакват, че само най-качествените членове на съдебната власт ще бъдат повишавани до най-високите позиции. От друга страна, повишението на членове на съдебната власт може да бъде основано на периодична оценка на професионалната работа, което се прави в някои европейски юрисдикции. Процедурата по оценяване трябва да бъде извършвана съгласно същите критерии и със същите гаранции като тези, предвидени за процедурата по първоначален подбор и назначаване (т.е. тя трябва да бъде независима, безпристрастна, открита и прозрачна и основана на качества) и трябва да се основава на предишната работа на съдията, като се използват различни източници на надеждна информация (напр. информация, предоставена от ръководителите на службите, където кандидатът е изпълнявал своите функции, или основани на анализ на съдебните решения, или на други данни, отнасящи се до обема и качеството на работата като съдия).

2.2. Минимални стандарти относно компетентния орган, който взема решение по набирането, подбора, назначенията и (където е релевантно) повишението на членове на съдебната власт.-

За да се избегне политическо влияние, процедурата по набиране, подбор или (където е релевантно) повишение на членове на съдебната власт трябва да бъде поверена в ръцете на орган или органи, които са независими от правителството и в които пряко участват съответен брой членове на съдебната власт. Мнозинството членове на този орган трябва да се състои от лица, независими от въздействието на правителството, но това не означава непременно, че съдебната власт трябва да има неопределено мнозинство членове в този орган по подбор. В някои от държавите от Проектния екип (основно в юрисдикциите на общото право) има схващане, че органът по подбор, в който съществуващата съдебна власт има мнозинство на членовете, само по себе си дава възможност за критика, че това е самообслужващ се орган, просто назначаващ онези перспективни съдии, които той предпочита и повишава предпочитани съдии от своя собствен кръг. Във всеки

случай, органът, който отговаря за подбора и назначаването на съдии, трябва да осигури максимални гаранции за автономност и независимост, когато прави предложения за назначаване, гарантиращи, че върху неговите решения няма оказано каквото и да е влияние, различно от сериозната и задълбочена проверка на компетентността на кандидата, на базата на които кандидатът да бъде оценен. В този орган трябва да има съществено участие на професионални юристи или експерти (включително опитни съдии, научни работници, юристи, прокурори и други професионалисти), но може също така да включва независими членове-непрофесионалисти, представляващи гражданското общество, назначени измежду добре познати личности с висок морал с признати умения и опит по въпроси като човешки ресурси.

Органът, който отговаря за съдебния подбор и назначаване, може да бъде съответният национален Съдебен съвет¹ (или специфичен комитет или отдел в рамките на Съдебния съвет) или независим национален съвет с членове от съдебната власт или комисия. Последното предложение би изглеждало подходящо в онези юрисдикции, в които не е предвиден орган като Съдебния съвет, но в които други независими и автономни органи имат компетенции за административното и финансово управление на съдилищата и/или за назначаването и кариерата на съдиите. Освен това, в тези системи, където задължителният период за начално обучение е част от процедурата по набиране и подбор, съответната академия, колеж или училище на съдебната власт може да играе основна роля в процедурата, като прави предложения за кандидатите, които следва да бъдат назначени, на основата на тяхното представяне по време на началното обучение.

Тези предложения са съвместими както с Европейската харта за статута на съдиите², съгласно който „*по отношение на всяко решение, засягащо подбора,*

¹ Становище № 10 (2007) на Консултативния съвет на европейските съдии (КЕСЕ) относно Съдебните съвети в служба на обществото (прието в Страсбург, 21-23 ноември 2007 г.) в § 48 подчертава, че „*за поддържането на независимостта на съдебната власт е особено важно назначаването и повишението на съдии да са независими и да не се правят от законодателната или изпълнителната власт, а е за предпочитане да се извършват от Съдебния съвет*”.

² Европейска харта за статута на съдиите, Страсбург,, 8 10 юли 1998 г..

набирането, назначаването, кариерното израстване или прекратяването на заемането на съдийския пост (...)” се предвижда „намесата на орган, независим от изпълнителната и законодателната власт, в който най-малко половината от тези, които участват са съдии, избрани от техни равнопоставени,” и с препоръката на Съвета на Европа³, която приема, че „органът, който взема решения по подбора и кариерата на съдиите, трябва да бъде независим от правителството и администрацията” или в случай на назначения от правителството, призовава за гаранции за прозрачност и независимост, включващи освен другото „специални независими и компетентни органи, които дават съвети на правителството, Парламента или държавния глава и чиито съвети на практика се следват”.

Органът, който отговаря за подбора и назначаването на съдии, трябва да бъде осигурен с адекватни ресурси на ниво, пропорционално с програмата за работа, която се очаква той да извършва всяка година, като върху неговия собствен бюджет трябва да има независим контрол, в зависимост от обичайните изисквания по отношение на одитирането. От друга страна, за да се гарантира, че системата за набиране, подбор и назначаване на съдии е независима, безпристрастна, открита и прозрачна (виж § 2.1) органът трябва да публикува компетентността въз основа на която, той определя дали всеки конкретен кандидат има достатъчно качества, като също така трябва да има действащи процедури, които да гарантират конфиденциалността на неговите обсъждания, както и изготвя достатъчно документация по отношение на всеки кандидат, за да се осигури, че е налице процедура, която е проверима, независима, открита, безпристрастна и прозрачна и гарантира ефективността на процедура при независими оплаквания или обжалване, на които всеки неуспял кандидат има право, ако сметне, че е бил третиран несправедливо в процедурата по назначаване. В съответствие с предложенията, направени в § 2.1 и в контекста на Препоръка № R (94) 12 на Комитета на министрите до държавите-членки относно независимостта,

³ Обяснителен меморандум към Препоръка № R (94) 12 на Комитета на министрите на държавите-членки относно независимостта, ефективността и ролята на съдиите.

ефективността и ролята на съдиите, трябва да бъде подчертано, че участието на правителството или на държавния глава в процедурата по назначаване не се смесва с компетенцията на съответния независим орган доколкото това участие просто предполага признаване на практика на решенията, взети от компетентния орган в контекста на процедурата по подбор или, когато правителството не е готово да изпълни назначението или дадена препоръка, направена в хода на процедурата за независим подбор, ако то оповести своето решение и ясно заяви причината за своето решение.

3. Предложения за минимални стандарти за обучение на съдебната власт .-

Важността на обучението на съдиите е признато в международни документи като Основни принципи на независимостта на съдебната власт на ООН, приети през 1985 г., и текстове на Съвета на Европа, приети през 1994 г. (Препоръка N° R (94) 12 относно независимостта, ефективността и ролята на съдиите) и 1998 г. (Европейска харта за статута на съдиите). Това е специфична тема, с която се занимава Становище № 4 на КСЕС за подходящо начално обучение и обучение без откъсване от работа за съдии на национално и европейско равнище (прието в Страсбург, 27 ноември 2003 г.). Този документ, макар и признаващ, че *„има големи разлики между европейските страни по отношение началното обучение и обучението без откъсване от работа“* и че *„тези разлики могат частично да бъдат свързани с конкретните характерни белези на различните правни системи“* (§ 6) подчертава фактът, че *„е особено важно съдиите, подбрани след завършването на право, да получават подробно, задълбочено, разнообразно обучение така че те да могат да изпълняват задоволително своите задължения“* и че *„такова обучение също така е гаранция за тяхната независимост и безпристрастност в съответствие с изискванията на*

Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи” (§§ 3 и 4), заявявайки в §7, че –независимо от разнообразието на националните институционални системи и проблемите, възникващи в някои държави, на обучението трябва да се счита за особено важно с оглед необходимостта да подобри не само уменията на заемащите съдебни публични постове, но и на самото функциониране на тази служба”.

В съответствие с тези международни документи Проектният екип споделя виждането, че независимо от различията в националните системи за съдебно обучение в Европа, висококачественото съдебно обучение, както начално, така и продължаващо по време на цялата професионална кариера на съдиите, трябва да бъде извършвано по начин, съответстващ на висок стандарт за качество, за да се гарантира независимостта на съдебната власт.

Освен това, съдебното обучение трябва да бъде под надзора на съдебната власт на съответната страна. Цялостната отговорност за съдебното обучение трябва да лежи върху ръководителя на съдебната власт или съответния национален Съдебен съвет. Отговорността за съдържанието и предоставянето на съдебно обучение може да бъде възложена на автономно национално училище за съдебно обучение или национален орган за правни изследвания („Съдебно училище”, „Колеж” или „Академия”), съставен от опитни съдии от съответни нива или групи на съдебната власт и други учени или членове на юридическата професия, които развиват своята дейност в близко сътрудничество със съответния Съдебен съвет или министерство на правосъдието. Отговорността на правителството за съдебното обучение следва да бъде ограничена до осигуряване на адекватните ресурси, които да гарантират че се предоставя необходимото съдебно обучение.

3.1. Минимални стандарти във връзка с ролята на началното съдебно обучение в процедурата по подбор/назначаване на членове на съдебната власт.-

Въпросът за минимални стандарти относно ролята на началното обучение в процеса на подбор и назначаване в съдебната власт изисква различен подход в зависимост от правната традиция, която се прилага в конкретната държава.

В държавите, където съдиите са назначавани от средите на утвърдени професионални юристи, обикновено няма връзка между началното съдебно обучение и процедурата по подбор и назначава. В тези страни се предполага, че даден практикуващ юрист, назначаван в съдебната власт, е достатъчно запознат и компетентен в тези области на правото, в които той ще бъде поканен да заеме съдийски пост. Следователно там няма изискване за обвързване на каквото и да е начално съдебно обучение с процедурата по подбор и назначаване.

Независимо от това, за всеки професионален юрист, назначен за съдия по общото право или подобна система, се изисква някакво начално обучение, фокусирано върху уменията и способностите, които ще е нужно той да демонстрира като съдия („изкуството да съдийстваш”). Това начално обучение в съдебни умения като цяло трябва да бъде извършено преди новоназначеният съдия да поеме съдийските си задължения и съставлява минимално изискване, за да се гарантира, че всеки новоназначен съдия има основните умения, необходими на всеки съдия, за да оценява доказателствата по делото, да държи под контрол съдебната зала и да е способен да постановява обосновани съдебни решения. Освен това в повечето юрисдикции на общото право (Англия и Уелс, и Шотландия например) определен период на наблюдение, прекаран при опитен съдия, в допълнение към встъпителното обучение в съдийски умения, е задължително изискване преди всеки съдия в действителност да встъпи в съдийско качество.

Като се имат предвид разликите между процедурите за съдебен подбор и назначаване в европейските страни, принадлежащи към традициите на континенталното право, началното съдебно обучение трябва да се счита за

предварително условие при подбора и/или назначаването на съдии (и следователно задължително), въпреки че съдържанието на програмата за начално обучение и интензивността на обучението трябва да зависи от квалификацията и опита на кандидата (които са свързани до голяма степен с характеристиките и традициите на националната правна система и процедурата за набиране и подбор, която се прилага в тази система). Във всеки случай трябва да има прозрачни правила за вида на началното обучение, което се изисква. Основната цел на началното съдебно обучение като предварително условие за подбор и назначаване трябва да бъде гарантирането, че кандидатите за съдебната власт разполагат със специфичните съдийски умения. Началното обучение трябва да съдържа както теоретични, така и практически аспекти и да обхваща всички области на правото, отнасящи се до работа в съдилища в теоретични и основно в практически условия, като осигурява в същото време други умения и познания, отнасящи се до съдебната дейност (като етика, движение на делата, администриране на съдилища, информационни технологии, чужди езици, социални науки и алтернативно решаване на спорове). Следователно, началното съдебно обучение не трябва да бъде фокусирано само върху техниките по обработването и произнасянето по делата от съдиите, но трябва също така да отчита необходимостта от обществено съзнание и широко разбиране на различни въпроси, отразяващи сложния обществен живот. Началното обучение също така включва европейско право с особено внимание върху практическото му прилагане в ежедневната работа.

Началното обучение трябва да бъде осигурявано основно от членове на съдебната власт, както и от квалифицирани външни професионалисти или експерти, за да се осигури цялостен подход. Обучаващите трябва да бъдат внимателно подбрани сред най-добрите в своята професия от органа, отговорен за съдебното обучение, като се вземат предвид не само техните познания по отделните теми, но и техническите им умения.

Началното обучение трябва да бъде изцяло финансирано от държавата. Съдебната власт трябва да играе основна роля в организацията и наблюдението на началното съдебно обучение. Тези отговорности могат да бъдат възложени на национална

институция („Съдебно училище”, „Колеж” или „Академия”), автономен орган, ръководен от съдии за съдии, който развива своята дейност в близко сътрудничество със съответния съдебен съвет или Министерство на правосъдието.

Когато началното съдебно обучение се счита за предварително условие за съдебен подбор и назначаване, напредъкът в развитието на умения и познания, необходими за изпълнение на различни задължения като съдия, трябва да бъде оценяван от органа, който отговаря за осигуряване на обучение на регулярна основа по време на периода на обучение или чрез изпити в края на обучителния период, като в процедурата по подбор и назначаване се отчете резултата от изпита.

3.2. Минимални стандарти във връзка с ролята на продължаващото съдебно обучение при повишението или специализацията на членове на съдебната власт.-

Продължаващото съдебно обучение (т.е. обучението в хода на професионалната кариера на съдиите) е необходимо с оглед на промените в законодателството, технологиите и познанията, нужни за изпълнение на задълженията им. Всеки съдия, независимо от ранга му, трябва да е добре информиран с новите законови развиятия, което не винаги може да се постигне единствено с четене на доклади по дела, нови законови актове, списания и други писмени материали. Поради това, обучение трябва да бъде осигурено за всички съдии и всички съдии би следвало да преминават продължаващо съдебно обучение. Следователно, продължаващото съдебно обучение трябва да се разглежда като право на всеки съдия, а същевременно и като задължение, налагано от съдебната етика, тъй като съдиите трябва постоянно да актуализират познанията си и да развиват професионалните си умения. В този контекст, в Доклада си за 2009-2010 г. Работната група на ЕМСС по Съдебна етика (одобрен на Общото събрание, проведено в Лондон, 2-4 юни 2010 г.), приема, че „съдията подобрява обучението си с цел избягване на

забавяния в производството, дължащи се на непрофесионален подход; през целия си живот поддържа най-високо равнище на професионални умения; използва всички правни средства, които изучи”.

Обемът и характерът на продължаващото обучение за всеки индивидуален съдия би следвало да зависи от различни фактори, включително характера на съдебната система и степента, в която напредъкът в съдебната кариера или съдебната специализация са характерни за системата, но членовете на Проектния екип споделят виждането, че като цяло, трябва да има минимален ежегоден период за продължаващо съдебно обучение, на който да има право всеки съдия. От друга страна, продължаващото обучение на всички нива на съдебната система трябва да бъде насърчавано и културата на продължаващото обучение трябва да бъде разпространявана сред представителите на съдебната власт, като за съдиите се осигуряват финансовите средства, отпуските, времето и други средства, необходими за продължаващото обучение.

Нещо повече, в някои европейски страни съдиите могат да бъдат натоварвани с нови задължения, когато поемат нов пост, конкретни видове дела да минават под тяхна подсъдност или пък да заемат нови длъжности като например председател на състав или съд. В тези правни системи програмите за продължаващо обучение би следвало да предлагат възможност за обучение в случай на промени в кариерното развитие или дори посещаването на съответен курс на обучение да е задължително преди получаване на съответното разрешение за преназначаване. Това се отнася и за държавите на общото право, в които действа система на разрешения (наричана “ticketing”), при която съдията е компетентен да разглежда определен вид дела, които иначе не би бил компетентен да разглежда. Тъй като общественото доверие в съдебната система налага съдията, който разглежда подобни дела да притежава съответно равнище на професионални познания, като условие за издаването на разрешението може да се предвиди посещаването на съответната обучителна програма. Съответно, решенията за повишение на съдиите могат поне отчасти да зависят от степента, в която те са актуализирали или подобрили своите познания и умения, като например чрез участие в

продължаващо обучение. В същия дух, ако един съдия иска да се премести в отделение, което работи в друга област на правото, може да е необходимо да освежи познанията и уменията, които са му необходими, за да работи в това отделение, а в случай че желае да работи в специализирана правна област, може да е необходимо и допълнително обучение.

Както и при началното обучение, продължаващото обучение трябва да се предоставя основно от членове на съдебната власт и от квалифицирани външни професионалисти, за да дава един по-широк подход. Обучителите трябва да бъдат подбрани внимателно измежду най-добрите в своята професия от компетентния орган в областта на професионалното обучение, като се отчитат не само познанията им по различните предмети, но и преподавателските им умения. Нещо повече, трябва да се покриват всички области на правото, както и развитието на т.нар. „меки умения“ (умения за работа с хора), като по този начин се дава възможност за специализация, както и за добиването на познания в области на правото, в които съдията в момента не работи. Продължаващото обучение трябва да бъде подготвено и организирано така, че членовете на различните клонове и нива на съдебната система да имат възможност да се срещат и да обменят опита и вижданията си с цел постигане на общ поглед и подход. Накрая, сдруженията на съдиите също биха могли да играят ценна роля в насърчаването и улесняването на продължаващото обучение за членовете на съдебната власт в сътрудничество с компетентния орган по обучение.

3.3. Минимални стандарти във връзка с характера (задължителен или доброволен) на съдебното обучение (както на началното, така и на продължаващото).

Въпросът дали съдебното обучение (началното и продължаващото) трябва да бъде задължително или факултативно вече бе разгледан косвено в предходния раздел на този доклад във връзка с ролята на двата вида съдебно обучение. В този контекст, трябва да подчертаем, че към началното и продължаващото обучение са

приложими различни аргументи. Що се отнася до юрисдикциите на общото право, всеки юрист, назначен за съдия трябва да премине определено начално обучение, фокусирано върху уменията и способностите, които той трябва да демонстрира като съдия, като обикновено то трябва да предхожда постъпването на съдийската длъжност и да съставлява минимално изискване, гарантиращо че новоназначеният съдия притежава основните умения, които едно лице трябва да има, за да бъде съдия (да преценява доказателствата по делото, да контролира реда в залата и да може да постанови мотивирано решение). В континенталните правни системи, обратно, началното съдебно обучение трябва да се разглежда като предпоставка във връзка с подбора и/или назначаването на съдии (следователно е задължително), макар че съдържанието на началната програма на обучение и интензивността на обучението трябва да зависят от квалификацията и опита на кандидата (които до голяма степен са свързани с характеристиките и традициите на националната правна система и приложимата система за набиране и подбор).

Относно продължаващото обучение са приложими други аргументи, като страните, представени в Проектния екип имат различни подходи. В много от тези страни продължаващото обучение е доброволно (но очаквано) за съдиите (напр. в Норвегия, Шотландия, Швеция), макар и възможността да се участва в обучение да е осигурена. В други страни продължаващото обучение е задължително единствено във връзка със специализацията (напр. България, Испания) или повишението (напр. България, Нидерландия), докато в други страни участието в продължаващо обучение се оценява положително в процедурата по повишение (напр. Финландия). В Англия и Уелс продължаващото обучение е задължително и неучастието на съдия в него може да се превърне в дисциплинарен въпрос. В Румъния, Италия и Унгария (от 1 септември 2011 г.), съдията е задължен да преминава продължаващо обучение на редовни нормативно определени интервали (напр. в Румъния на всеки 3 години, а в Унгария на всеки 5 години), като при неучастие не получава добра оценка и няма право да кандидатства за повишение в по-висша длъжност. Други санкции обаче не могат да бъдат

налагани. В Австрия само по себе си продължаващото обучение е задължително за членовете на съдебната власт, но макар и съдията да може да реши в кои семинари и курсове той/тя желае да участва, няма задължение за участие в конкретни обучителни дейности.

В някои системи може да се предвиди минимално изискване, че всички, с изключение на най-старшите и опитни съдии, трябва да преминат конкретен брой дни обучение годишно, в най-добрия случай по местоживеенето им. Продължителността на годишното обучение трябва да бъде определен от Съдебния съвет на съответната страна, от ръководителя на съдебната власт или от органа по обучението, като неучастието на даден съдия в задължително продължаващо обучение може да бъде дисциплинарен въпрос или да бъде взето предвид при периодичното оценяване на работата на съдията. При всички положения, в разумни граници, съдията би следвало да има свободата да посещава тези обучения, които са най-подходящи с оглед на настоящата му или очаквана работа като съдия: той/тя би следвало да може да избере от определен набор възможности, които в най-добрия случай биха били публикувани в годишно издание на органа по обучението. Изключения от принципа на задължителното съдебно обучение трябва да бъдат възможни единствено доколкото един съдия покаже, че притежава или е придобил необходимите познания и умения по друг начин или за най-старшите и опитни съдии.

Въпреки това, приемливо е и продължаващото съдебно обучение да се основава на доброволното участие на съдиите. Но дори и в тези правни системи, в които продължаващото обучение е доброволно, трябва да е предвидено задължение да се преминава задължително обучение в определени изключителни случаи, определени с решение на съответния Съдебен съвет, ръководител на съдебната власт или орган по обучението. Пример за подобни случаи могат да са, когато съдията поема нови компетентности при преназначаване на друг пост или при извършването на различен вид работа или функции, поеме специализирана компетентност в определена област на правото или нова длъжност, като например председател на състав или съд, или ако му бъде възложено да гледа конкретни

видове дела, които иначе не би имал право да гледа („разрешителния режим”) или в случай на фундаментални законодателни промени. При подобни обстоятелства неучастието на съдия в задължителното обучение може да стане дисциплинарен въпрос, може да се вземе предвид при периодичните оценки на работата на съдията или да е пречка съдията да поеме новите отговорности, свързани пряко със задължителното обучение.

4. Предложения за минимални стандарти във връзка с официалното одобряване или приемане на кодекс или правила или принципи в областта на съдебната етика.

На съдията е поверено упражняването на съществени правомощия, които могат съществено да засегнат живота на лицата, явяващи се в съда. Поради това, общественото доверие налага наличието на стандарти за поведение и в съда, и извън него, които да бъдат наложени в съдебната власт и чиято цел е да поддържат това доверие. На международно равнище съществуват множество изражения на минималните стандарти за поведение, които се очакват от лицата, заемащи съдебна длъжност. Едни от първите са т.нар. Бангалорски принципи за поведението на съдиите, които бяха инициирани през 2001 г.; те бяха обсъждани на редица конференции, на които участваха съдии както от системата на общото право, така и от гражданското право, а така също бяха разгледани от Консултативния съвет на европейските съдии, преди да бъдат окончателно утвърдени на 59-та сесия на Комисията по правата на човека на ООН в Женева през м. април 2003 г. Друг израз на същите стандарти е Лондонската декларация, приета от Общото събрание на ЕМСС през м. юни 2010 г. по въпроса за съдебната етика. Чрез Лондонската декларация Общото събрание на ЕМСС одобри доклада, озаглавен „Съдебна етика – принципи, ценности и качества”, изготвен от Работната група на ЕМСС относно съдебната етика, като основни насоки за поведението на европейските съдии. В допълнение, Общото събрание поиска „Управителният комитет и Изпълнителният съвет да осигурят възможно най-

широкото разпространение на съдържанието на доклада до членовете и наблюдателите на ЕМСС и до членовете на европейските съдебни системи” и предложи „членовете и наблюдателите на ЕМСС активно да популяризират съдържанието на доклада на национално и европейско равнище и да изготвят доклад до Общото събрание относно дейностите им в тази област и евентуално относно получени коментари”.

Докладът, озаглавен „Съдебна етика – принципи, ценности и качества”, изготвен от Работната група на ЕМСС по Съдебна етика за 2009-2010 г. съдържа принципи или насоки в областта на съдебната власт, основани на „*утвърждаването на принципи за професионално поведение на съдиите*” чрез укрепване на „*общественото доверие*” и „*по-добро разбиране на ролята на съдията в обществото*”. Този доклад подчертава „*общите, основополагащи ценности на работата на съдията, превантивните принципи и личните качества*” и, според Проектния екип, представлява един набор от минимални стандарти във връзка със съдържанието на съдебната етика, които могат да бъдат приети и споделени от всички членове и наблюдатели на ЕМСС. Следователно, работата на Проектния екип в областта на съдебната етика бе фокусирана върху необходимостта или улеснението, което би представлявало, официалното одобряване или утвърждаване от страна на Съдебните съвети, съдебните администрации или, където е приложимо, сдружения или съюзи на съдиите, на набор, насоки или кодекс на принципи или правила в областта на съдебната етика,

Освен международните актове, множество европейски страни са приели собствен кодекс или насоки в областта на съдебната етика. В някои страни тези кодекси или насоки вече са приети от съответния Съдебен съвет или съдебна администрация с цел установяване на стандарти за етично поведение на съдиите или за да дадат насоки на съдиите при изграждането на рамката за регламентиране на съдебното поведение (напр. България, Англия и Уелс, Унгария, Норвегия, Полша, Румъния и Шотландия). В други европейски страни Съдебните съвети или съдебните администрации в момента изработват кодекс или насоки в областта на съдебната етика, които ще бъдат приети на по-късен

етап (Белгия, Ирландия или Швеция). В някои страни кодексите или насоките в областта на съдебната етика са приети от сдруженията на съдиите или съюзите (напр. Австрия, Чехия и Италия) или от конференции на съдиите или общи събрания на съдиите (Латвия и Литва), или в момента се обсъждат от сдружения на съдиите с цел бъдещото им приемане (Финландия и Нидерландия). Накрая, в някои страни съответният Съдебен съвет или съдебна администрация не са одобрили или утвърдили насоки или кодекс относно принципите на съдебната етика (Дания), но косвено са подкрепили международен документ в тази област (като например Испания с иберо-американския Кодекс-модел за съдебна етика).

Съответно, Проектният екип споделя виждането, че компетентният национален съдебен съвет, съдебната администрация или, където е приложимо, сдруженията или съюзите на съдиите, трябва да утвърдят насоки относно съдебната етика. Тези насоки трябва да съдържат Лондонската декларация относно съдебната етика на ЕМСС, заедно с каквито и да са местни насоки, съответстващи на Лондонската декларация. По-конкретно, местните насоки в областта на съдебната етика трябва да съответстват на основните принципи, утвърдени в Част I от доклада, озаглавена „Съдебна етика – принципи, ценности и качества”, които формират минималните стандарти във връзка със съдебната етика и които са необходими предпоставки за каквито и да са насоки, а именно: независимост, безпристрастност, съдържаност и дискретност, усърдност, уважение и умение да се слуша, еднакво третиране, компетентност и прозрачност.

В този контекст, за да се гарантира, че местните насоки в областта на съдебната етика наистина са представителни с оглед на моралните ценности, необходими за изпълнението на съдебни функции и че те не представляват средство за оказване на културен или политически натиск върху съдиите, важно е тези местни насоки да бъдат въведени, независимо дали пряко или непряко, от съдиите, тоест от тези, които имат най-голям интерес от опазването на престижа на съдебната власт. Както вече казахме, участието на съдиите в установяването на местните насоки може да се осъществи чрез съответния национален Съдебен съвет, съдебната

администрация или, където е приложимо, от сдруженията или съюзите на съдиите, съдебни конференции или общи събрания на съдиите.

Насоките в областта на съдебната етика може да не се възприемат като нормативни, а по-скоро като излагащи широки принципи относно това, което може или не може да се счита за подходящо поведение от страна на съдиите. Възможно е обаче и неетичното поведение на конкретен съдия да се преценява в контекста на професионално оценяване или повишение. Следователно, оценката на етичността на поведението на съдията може да се включи като част от общата оценка за професионално поведение във връзка с това дали той/тя изпълнява условията да бъде преназначен. Но тези оценки трябва да бъдат формулирани по прозрачен, мотивиран и обективен начин като част от гарантираната процедура за професионална оценка, която осигурява активно участие и защита на съответния съдия. В същия дух, сериозното нарушаване на етичните принципи, насоки или правила може да се оцени в хода на дисциплинарна процедура, ако съответното нарушение съставлява дисциплинарно нарушение по приложимото дисциплинарно право. Би следвало тази процедура да е в ръцете на безпристрастен и независим орган, неподвластен на въздействие от други власти, представляващ пряко или поне отчасти, интересите на същите съдии и предоставящ пълни гаранции (включително активното участие и защитата) на съответните съдии.

Приложение – Лист на участниците – 2010/2011

ДЪРЖАВИ - ЧЛЕНКИ	ИМЕ
Belgium - CSJ/HRJ - Conseil supérieur de la Justice - Hoge Raad voor de Justitie	Nicole Roland
Belgium - CSJ/HRJ - Conseil supérieur de la Justice - Hoge Raad voor de Justitie	François Libert
Belgium - CSJ/HRJ - Conseil supérieur de la Justice - Hoge Raad voor de Justitie	Frank Fleerackers
Bulgaria - JC - Supreme Judicial Council	Elga Tsoneva
England & Wales – Judges’ Council For England And Wales	Michael Walker
France – CSM - Conseil Supérieur de la Magistrature	Luc Barbier
Hungary – OIT - Csongrád County Court Hungarian National Judicial Council	Klára Czene
Ireland - The Courts Service	Judge Petria McDonnell
Italy – CSM - Consiglio Superiore Della Magistratura	Riccardo Fuzio
Italy – CSM - Consiglio Superiore Della Magistratura	Roberta Zizanovich
Italy - CSM - Consiglio Superiore Della Magistratura	Gabriel Fiorentino
Lithuania - TT - The Council Of Courts Of Lithuania	Monika Vyšniauskienė
Lithuania - TT - The Council Of Courts Of Lithuania	Gintaras Kryzevicius
Lithuania - TT - The Council Of Courts Of Lithuania	Arunas Sutkevicius
The Netherlands - Rvdr - Raad Voor De Rechtspraak Council For The Judiciary The Netherlands	Willem F. Korthals Altes
Poland - NCJ - National Council For Judiciary (Krajowa Rada Sadownictwa)	Katarzyna Gonera

Romania - CSM - Consiliului Superior al Magistraturii	Gratiana Isac
Scotland - JC - Judicial Council For Scotland	Andrew Normand
Spain - CGPJ – Consejo General del Poder Judicial Coordinator Project	Antonio Monserrat Quintana
Spain - CGPJ - Consejo General del Poder Judicial	Jose Miguel Garcia Moreno

ДЪРЖАВИ-НАБЛЮДАТЕЛКИ	ИМЕ
Austria – MoJ - Federal Ministry of Justice	Bernhard Hostek
Austria – MoJ - Federal Ministry of Justice	Alexander Pirker
Finland - MoJ -	Gustav Bygglin
Norway - Domstol - National Courts Administration Of Norway	Karl Arne Utgård
Sweden – NCA - Swedish National Courts Administration	Fredrik Bohlin

ДЪРЖАВИ – ВЪНШНИ ЕКСПЕРТИ	ИМЕ
Bosnia-Herzegovina – External Expert Avocat et Membre international du Conseil d’administrtrion des Cours de Bosnie-Herzégovine	Sven Marius Urke
Spain – External Expert – Director of the Judicial School CGPJ	Pascual Ortuño Muñoz